

SONETY

William Shakespeare

Co mohu dělat já, vás rab, než zas a zas
čekat zde na chvíle, na dny, kdy něco chcete?
Já nemám, komu bych věnoval vzácný čas,
komu bych posloužil, než mi vy přikážete.
Já nesmím vycítat tém věčným hodinám,
kdy pro vás nespouštím pohledy s ciferníku;
nemyslím na hořkost toho, jak budu sám,
až dáte sbohem zas mě, svému služebníku.

- Nesmím se +++++ zabývat v duchu tím,
co asi děláte, kudy se procházíte,
já, smutný otrok, jen čekám a nemyslím
na nic než na šestí těch, s nimiž právě dlíte.
Kdybyste učinil cokoliv podle svého,
láска, ten věrný bloud, v tom nenajde nic zlého.

1 Co mohu dělat já, vás rab, než zas a zas
2 čekat zde na chvíle, na dny, kdy něco chcete?
3 Já nemám, komu bych věnoval vzácný čas,
4 komu bych posloužil, než mi vy přikážete.
5 Já nesmím vycítat tém věčným hodinám,
6 kdy pro vás nespouštím pohledy s ciferníku;
7 nemyslím na hořkost toho, jak budu sám,
8 až dáte sbohem zas mě, svému služebníku.

9 Nesmím se +++++ zabývat v duchu tím,

10 co asi děláte, kudy se procházíte,

11 já, smutný otrok, jen čekám a nemyslím

12 na nic než na šestí těch, s nimiž právě dlíte.

13 Kdybyste učinil cokoliv podle svého,

14 láска, ten věrný bloud, v tom nenajde nic zlého.

Nalezněte v textu důkazy
pro tvrzení, že jedním
z témat je homosexuální
láška:
(pracujte s celým textem)

Vysvětlete význam slova
dlíte v textu:
(pracujte s řádkem 12)

Určete, zda jsou v textu následující výrazy
synonymické (ANO), či nikoli (NE):
1.1 rab – otrok
1.2 já – služebník
1.3 hořkost – sám
1.4 hodinám – ciferníku

Napište rýmové schéma
básně:
(pracujte s celým textem)

Která z následujících možností správně charakterizuje
text?

- A) menší lyrická báseň o pěti až jedenácti verších s volně
rozloženými rýmy
- B) lyrická báseň vzniklá z lidové písni, složená ze dvou
strof s obkročným rýmem
- C) orientální lyrická forma, složená z 5 až 15 dvojversí
s jedním rýmem, tematika je převážně milostná
- D) čtrnácticevšová lyrická forma, nečleněná se na strofy,
myšlenka se ve třech fázích stupňuje a v koncovém
dvojversí zavřuje

Vyhledejte informaci, kdo
zhudebnil:
(pracujte s celým textem
a internetem)

Které z následujících částí textu se
uplatňuje metafora?

A) kdy něco chcete?
B) kudy se procházíte?
C) láška, ten věrný bloud,
D) jen čekám a nemyslím

Které z následujících dvojversí je textu
významově nejbližší?

- A) Tož už nne přívěj, ty první po mém Bohu,
B) Ale květ neznírá, i když se blíží mráz,
C) A nikdo nemůže srp Casu odvrátit,
jen v dětech můžeš mu navzdor – ač mrtev –
žít.
D) Mij los je čekat vás, i když to krutě bolí
ne honit od zábav, ať už jsou jakékoli.

SEN NOCI SVATOJÁNSKÉ

William Shakespeare

Rozjijme čtenářské dovednosti

PUK
Křížem krážem lesem prošed,
athénského nic jsem nezhled,
na čem bych moh vyzkoušet
lásku vzněcující květ.

Noc a ticho. – Kdopak to je?

Podle athénského kroje
je to, jak mi řekl pán,
onen zpupný Athénan.

Hle! A tady v mokré spinká
ona povržena žínka!

Blíž ji k sobě, ++++++,
nepustil ten krobián!

Nakape Lysandrovi na víčka štavy z květu.

Štáva, která z květu kape,
však tě očaruje, chlape!

Až se vzbudíš, nech ti cit
nedá oka zamhouřit!

Jen se vzbud! Já rychle zatím
k Oberonovi se vrátim.

Odejde Puk.
Vystoupí Demetrius a Helena. Oba běží.

HELENA
Zabij mě, Demetrie, ale zůstaň!

DEMETRIUS
Pryč, povídám! Jak můra mučit ustaň!

HELENA
Nechás mě tady potmě? Co si počnu?

DEMETRIUS
Cožpak já vím? Hledej si jinou žínku!

Odejde Demetrius.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

Nalezněte v textu pasáže, které konkretizují časoprostorové vztahy scény:
(pracujte s celým textem)

Charakterizujte na základě textu vztah Demetria k Heleně:

(pracujte s celým textem)

Které z následujících slov patří na vynechané místo (+++) v textu?

- A) probůh
- B) pro Krista
- C) pro pět ran
- D) pro pána krále

Která z následujících možností se vídá významu slova *krobián* v textu?
(pracujte s 13. rádkem)

- A) hlupák
- B) zrádce
- C) hrubec
- D) povýšenec

Která z následujících možností se vztahuje ke zpupnému Athénanu?
(pracujte se 7.–9. rádkem)

- A) Jdi, jdi si jen! Však odsud nevyvázneš, dokavad nezrestám tu zpupnost tvou a hledej floutka, který krásnou dívku, jež běhá za ním, nechce vyslyšet
- B) Viděš, cos proved? Vždycky něco spleteš či tropíš naschvalý ty své lotroviny.
- C) Isem stejně urozený jako on, mám stejně majetku a lásky více
- D) Vzdyrt

Rozhodněte, zda se následující postavy objevují na scéně současně (ANO), či nikoli (NE):

- 1.1 Lysander a Puk
- 1.2 Puk a Demetrius
- 1.3 Helena a Lysander
- 1.4 Lysander a Oberon
- 1.5 Demetrius a Helena

ROMEO A JULIE

William Shakespeare

Rozvojíme čtenářské
dovednosti

Vystoupí Romeo.

1

2

3

Kdo nepocítil ran, se jízvám směje.

4

5

Však třše! Co to svítá nade mnou?

6

V tom okně +++++ je a Julie slunce.

7

Vstáň, slunce spanilé, a doraz lunu,

jež beztoho už bledne závistí,

že mnohem krásnější, ač její služka.

8

Když je tak závistivá, nesluž jí!

9

Šat jejich řeholnic je chorá šed'

10

jíž nikdo nenosí, krom bláznu. Sylec ji!

11

Je to má paní. Je to moje láska.

12

Kéž by se dozvěděla, že jí je!

13

Hovorí, třeba nemluví. Co na tom?

14

Očima mluví. Odpočín tém očím.

15

Jsem domyšlivý, nehovorí se mnou.

16

Dvě nejkrásnější hvězdy na nebesích

17

prosí ty oči, aby dnešní noči

18

zářily na obloze místo nich.

19

Což kdyby byly tam a hvězdy tady?

20

Třpyt její tváře by je zahanbil

21

jak lampu bílý den. A její oči

22

by rozzařily nebe tak, že ptáci

23

by zapěli, jako když den se vrací.

24

Hle, jak své líčko rukou podpírá!

25

Kéž bych byl rukavici na té ruce

26

a dotýkal se jejího líčka!

27

28

Vystoupí Romeo.
ROMEO
Kdo nepocítil ran, se jízvám směje.
Julie se objeví v okně nad ním.

1

2

3

4

5

Však třše! Co to svítá nade mnou?

6

V tom okně +++++ je a Julie slunce.

7

Vstáň, slunce spanilé, a doraz lunu,

jež beztoho už bledne závistí,

že mnohem krásnější, ač její služka.

8

Když je tak závistivá, nesluž jí!

9

Šat jejich řeholnic je chorá šed'

10

jíž nikdo nenosí, krom bláznu. Sylec ji!

11

Je to má paní. Je to moje láska.

12

Kéž by se dozvěděla, že jí je!

13

Hovorí, třeba nemluví. Co na tom?

14

Očima mluví. Odpočín tém očím.

15

Jsem domyšlivý, nehovorí se mnou.

16

Dvě nejkrásnější hvězdy na nebesích

17

prosí ty oči, aby dnešní noči

18

zářily na obloze místo nich.

19

Což kdyby byly tam a hvězdy tady?

20

Třpyt její tváře by je zahanbil

21

jak lampu bílý den. A její oči

22

by rozzařily nebe tak, že ptáci

23

by zapěli, jako když den se vrací.

24

Hle, jak své líčko rukou podpírá!

25

Kéž bych byl rukavici na té ruce

26

a dotýkal se jejího líčka!

27

28

Vyhledejte v textu pasáže, jimiž se Romeo ve své pro-mluvě obraci přímo k Julii: (pracujte s celým textem)

A) jih

B) sever

C) západ

D) východ

Vysvětlete funkci pasáží psaných kurzívou: (pracujte s 1. a 4. rádkem)

A) Sytý hladovému nevěří.

B) Ráno moudřejší večera.

C) Kdo se bojí, nesmí do lesa.

D) Tak dlouho se chodí se džbánem pro vodu, až se ucho utrhne.

Nalezněte v textu pasáže odpovídající následujícímu slovníkovému heslu:

Přirovnání, také přímr - je vytvořené na metaforickém principu, ale na rozdíl od meta-foru jde o elementárnější přístup vyjadřování za účelem vytáknutí nějaké představy nebo vlastnosti. Zatímco metafora vypovídá o skutečnosti v náznamu, přirovnání usiluje o bližší vysvětlení. (Lexikon literárních pojmu)

Která z následujících možností popisuje, co se odehrává na scéně?

A) Šat jejich řeholnic je chorá šed'
B) Je to má paní. Je to moje láska.
C) Hle, jak své líčko rukou podpírá!
D) Jsem domyšlivý, nehovorí se mnou.

Charakterizuje výrazy *luna*, *sylec*, *zapěli* z hlediska slohové zabarvenosti:
(pracujte se 7., 12. a 25.
řádkem, jazykovými slovníky a příručkami)

JULIUS CAESAR

William Shakespeare

Rozvijíme čtenářské
dovednosti

1 DECIUS: O to je malá starost. Má-li strach,
2 já mu jej rozmluvím. Je rád, když řikám,
3 že jednorožec dá se chytit na strom,
4 slon do podkopů, medvěd na zrcadlo,
5 lev do sítě a člověk lichotkami:
6 však dodámlí, že on je nenávidí,
7 říká, že na smrt – a je polichocen.
8 Umím to s ním.
9 Vím, jak ho dostat tam, kde ho chci mít,
10 a přivedu ho jistě do senátu.
11 KASSIUS: Ne! Půjdeme si raděj pro něj všichni!
12 BRUTUS: Úder osmě nejpozději. Platí?
13 CINNA: Nejpozději v osm! Jako jeden muž!
14 METELLUS: I Ligarius, jemuž Caesar vytkl,
15 že chválil Pompeja, ho nenávidí.
16 Jak to, že na něho jste nevzpomněl?
17 BRUTUS: Tak, Metelle, se pro něj cestou stavte!
18 Je to můj přítel a snad má i proč.
19 At přijde ke mně, však se dohodneme.
20 KASSIUS: Už bude ráno. Musíme už jít.
21 Přatelé, rozejďte se! Svému slovu
22 dostřujme však jak praví Římané!
23 BRUTUS: Svěže a bezstarostně hleďte, páni!
24 Nemějte v očích to, co za lubem!
25 Jak naší římskí herci hrajeme to,
26 s duchem a s neochabující kazní.
27 A nyní: dobré jitro vespolek!
28 *Odejdou všichni mimo Bruta.*

DECIUS: O to je malá starost. Má-li strach,
já mu jej rozmluvím. Je rád, když řikám,

že jednorožec dá se chytit na strom,

slon do podkopů, medvěd na zrcadlo,

lev do sítě a člověk lichotkami:

však dodámlí, že on je nenávidí,

říká, že na smrt – a je polichocen.

Umím to s ním.

Vím, jak ho dostat tam, kde ho chci mít,

a přivedu ho jistě do senátu.

KASSIUS: Ne! Půjdeme si raděj pro něj všichni!

BRUTUS: Úder osmě nejpozději. Platí?

CINNA: Nejpozději v osm! Jako jeden muž!

METELLUS: I Ligarius, jemuž Caesar vytkl,

že chválil Pompeja, ho nenávidí.

Jak to, že na něho jste nevzpomněl?

BRUTUS: Tak, Metelle, se pro něj cestou stavte!

Je to můj přítel a snad má i proč.

At přijde ke mně, však se dohodneme.

KASSIUS: Už bude ráno. Musíme už jít.

Přatelé, rozejďte se! Svému slovu

dostřujme však jak praví Římané!

BRUTUS: Svěže a bezstarostně hleďte, páni!

Nemějte v očích to, co za lubem!

Jak naší římskí herci hrajeme to,

s duchem a s neochabující kazní.

A nyní: dobré jitro vespolek!

28 *Odejdou všichni mimo Bruta.*

Nalezněte v textu pasáže
odkazující k denní době,
ve které se scéna odehrává:
(pracujte s celým textem)

Popište, jak vnímá postavu
Caesara Decius:
(pracujte s řádkem 1–10)

Vysvětlete význam pasáže
textu *dostřujme však jak praví
Římané*:
(pracujte s řádkem 22)

Která z následujících částí osnovy dramatu
odpovídá textu?

A) Expoziec – část osnovy dramatu, jež uvádí
do dramatického díla, obeznamuje diváka
s jednajícími postavami, s prostředím
a dobou.

B) Kolize – část osnovy dramatu, jež rozvíjí
dramatickou zápletku, zauzívá děj.

C) Peripetie – část osnovy dramatu –
nečekaný obrat děje, který zpomaluje spád
dramatického příběhu před závěrem.

D) Krize – část osnovy dramatu představující
vyvrcholení děje.

Nalezněte v Brutově promluvě
frazeožismus:
(pracujte s celým textem)

Která z následujících částí Kassiových repliky
bezprostředně předchází textu?

A) Titině, hleď, ti lotři utiskají:

B) Jsem nucen sám se s vlastním lidem bit.

C) Bud sbohem, Brute, navždy sbohem bud!

D) Shledáme-li se, usměněj se vskutku

E) Nevíme však dosud,

F) zda Caesar dneska vůbec vyde z domu.

G) Je totiž najednou teď pověřivý

H) do kruhu hnaný život můj se končí,

I) kde vznikl před lety. – Co vidíš, chlapče?

RICHARD III.

William Shakespeare

1 RICHARD
2 Můj zrak už tvoje oči poškodil, paní.
3 ANNA
4 Kéž by to byly bazilišky, pad bys mrtve!
5 RICHARD
6 Škoda že nejsou, alespoň bych zemřel naráz,
7 takhle mě zabíjejí vlekou smrti.
8 Tvé zraky přímely mé oči k slaným slzám,
9 zostudily je přívalem dětinských kapek –
10 mé oči, jež se nikdy nerozplakaly,
11 ani když tata York a Edward s pláčem
12 slyšeli Rutlandův žalostný výkřik,
13 jak na něho ponurý Clifford napřáhl meč,
14 ani když tvůj statečný otec, jako dítě,
15 vyprávěl truchlivě o smrti mého táty
16 a řeč mu stokrát pláč a nářek přerýval,
17 až všichni posluchači měli zvlhlé tváře,
18 jak stromy postříkané deštem – v těch zlých časech
19 můj mužný zrak pohrdal skromnou slzou;
20 co nemohly z mých očí vysát strasti,
21 dokázala tva krása; pláčem oslepily.
V životě jsem nikoho o nic neprosil,
22 ani přítelé, ani nepříteli,
23 můj jazyk, ten si neosvojil hladká slova;
24 však teď mi kyne odměna tvé krásy,
25 a proto moje pyšné srdce prosí
26 a napovídá jazyku, jak mluvit.
27 Neuč rty takovému pohrdání,
28 ty jsou stvořeny k polibkům, ne k výsmechu.

Vysvětlete význam Anniny
repliky:

(pracujte se 4. řádkem,
internetem, odbornou
literaturou)

Vysvětlete význam Anniny
repliky:
(pracujte se 4. řádkem,
internetem, odbornou
literaturou)

Objasněte vztah skutečných
historických postav
Richarda III. a Anny:
(pracujte s internetem
a odbornou literaturou)

Určete, ke kterým
historickým postavám
odkazují 14. a 15. řádek
textu:
(pracujte se 14. a 15. řádkem,
internetem a odbornou
literaturou)

Nalezněte v textu příklad
personifikace:
(pracujte s celým textem
a slovníky literární teorie)

Ke které z následujících možností nejlépe
vystihuje význam spojení *hladká slova*?
(pracujte s 24. řádkem)

- A) hrubý projev
- B) skryté urážky
- C) vybraná mluva
- D) úlispné pochlebování

Kterou z následujících možností nejspíše
pokračuje text?

- A) Neumí-li tvé nastivé srdce odpousťet,
pak prosím, já ti půjčím ostrý meč,
ráč ho laskavě ukýrt v této věrné hrudi
a duši, jež tě zhořňuje, pusť ven.
- B) Mé oči by tu zkázu nesnesly;
nesměla byste se jí dotknout, být já při tom.
Obsloužit bych vás mě jako slunce svět,

- C) Jenomže ve zlosti. Řekni to ještě jednou
a table ruka, která zabilá
z lásky tvou lásku, okamžitě zabije
z lásky i lásku mnohem věrnější.